

CULTUUR

Beste ooit van Taylor Swift?

NIEUW, ANDERSOORTIG ALBUM 'FOLKLORE'

TITEL: folklore
ARTIEST: Taylor Swift
★★★★☆

Corona was een verschrikking, maar over tig jaar vertellen we onze kinderen dat het de wereld ook Taylor Swifts achtste album *folklore* heeft gebracht. Toch? Het staat in elk geval vast dat haar thuisisolatie haar creativiteit opmerkelijk heeft aangewakkerd.

De release van *folklore* (bewust met kleine letter) werd pas een paar uur voor het grote moment aangekondigd. De plaat zelf ontketende vervolgens een storm aan snelle waardeoordelen in de internationale media, de ene nog lovender en uitzinniger dan de andere. Het zou zonder meer het best werk ooit zijn van de inmiddels 30-jarige Amerikaanse. Termen als fris, eerlijk en herboren vliegen je om de oren. En waarom? Omdat dit album niet haar gebruikelijke powerpop bevat, maar een mix van lome folk, indie en electro.

Triest en tragisch

Swifts eigen uitleg bij *folklore*, onder meer op Twitter, luidt dat het album „triest, mooi en tragisch” bedoeld is. „In quarantaine is mijn fantasie op hol geslagen en dit is het resultaat. Een verzameling nummers en verhalen die voortvloeien uit wat één gedachtestroom leek. Mijn pen oppakken was mijn manier om te ontsnappen in fantasie, geschiedenis en geheugen.” De opnames, met The National-gitarist Aaron Dessner als producer, vonden pas plaats na eind april. Snel is Swift dus zeker. Er bleek zelfs tijd voor acht verschillende deluxe edities met alternatieve hoezen, terwijl inmiddels ook de in het nummer *cardigan* genoemde 'oude trui' sinds vrijdag te koop is in haar webshop.

Nu we die hoer genoemd hebben: die zegt wel wat in deze. Het sfeervolle zwartwit met de bescheiden maakster in het licht, tussen die grote bomen, ademen een rust en kalmte uit die in de rest van haar oeuvre meestal bewust ver te zoeken is. Waar de Amerikaanse met gewiekste bombast de afgelopen jaren vooral collega-popprinsessen als Katy Perry en Ariana Grande naar de kroon stak, is *folklore* al op het eerste gezicht andere koek en daarin stelt Swift niet teleur.

Want jawel: dit klinkt wezenlijk on-Taylor Swifts. Dit lijkt verfijnder werk, gedetailleerder, met zorg gemaakt. Maar we zeggen 'lijkt', want deze kwalificaties gelden tot nu

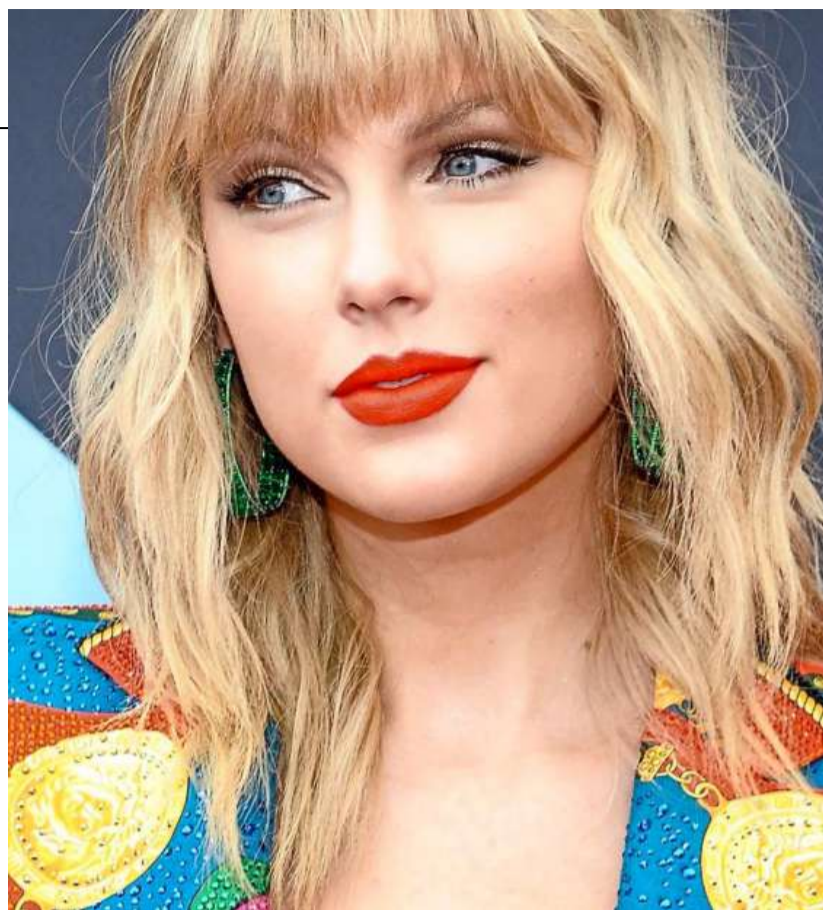

toe toch voor alles wat deze meervoudig Grammy-winnares gemaakt heeft. We horen zestien melodisch uiteenlopende liedjes, die zonder uitschietters een dik uur doorkabalen. De ene, we noemen *the last american dynasty* of *epiphany*, blijft beter hangen dan de andere, een

mirrorball of een nummer als *peace*. Als album op zich, los van de maakster en puur op kwaliteit: niet minder, maar zeker ook niet meer dan een mooie zeven.

Een interessante vraag is dan wellicht nog of *folklore* een geheel nieuwe richting markeert voor deze artieste, of dat het een uitstap is? Waar we dan het eerst aan denken is het tamme, introverte *Ghost stories* van Coldplay uit 2014. Ook die plaat was zeker niet slecht, maar heeft uiteindelijk weinig toegevoegd aan de identiteit van die band.

Bart Wijlaars

Taylor Swift laat zich op haar nieuwe album van een geheel andere kant horen. Blijvend?
FOTO ANP / HH

'SANCTUM': HANDGEMAAKTE BELEVENIS VAN LEVI VAN VELUW

HEILIGDOM IN KOGELFABRIEK

Kunstenaar Levi van Veluw (Hoevelaken, 1985) heeft in de voormalige kogelfabriek op het Hembrugterrein in Zaandam een opmerkelijk object aan de ruimte toegevoegd. Een knalblauw paviljoen lijkt vastgeklemd tussen de pilaren van de kathedraalachtige ruimte.

door Maaïke Staffhorst

Je zou kunnen denken dat het blok, dat vergroeid is met de architectuur, onderdeel is van de klimaatinstallatie van de oude fabriekshal. Maar op een gegeven moment gaat het krachtige kobaltblauw toch je aandacht vragen en dat is natuurlijk precies de bedoeling van de kunstenaar.

Twee jaar geleden werd Levi van Veluw uitgenodigd een installatie te maken voor het cultuurhuis. Het HEM was toen net geopend en naast tijdelijke tentoonstellingen en andere kunstactiviteiten wilde de organisatie kunstenaars opdrachten geven voor werken die langer te zien zijn en gratis te bezoeken. Van Veluw nam de opdracht aan en liet

de tientallen pilaren in de honderden meters tellende hal goed op zich inwerken. „Je kunt je in deze ruimte net zo nietig voelen als in een kerk” concludeerde hij. „Alleen het plafond is wat lager dan je van een kathedraal verwacht.” Met een opa als dominee zat hij vroeger vaak in de kerk en raakte gefascineerd door de rituelen.

„Al die handelingen verbeelden iets dat niet zichtbaar is.” In die tijd moet er een zaadje geplant zijn want het oeuvre van Van Veluw bestaat uit objecten, tekeningen en installaties die je meenemen naar een - vaak spirituele - wereld waar je geen vat op hebt.

Wanneer bezoekers van Het Hem de trap naar de eerste verdieping nemen, blijkt het werk, dat de titel *Sanctum* (*Heiligdom*) kreeg, een ingang te hebben. Via een poort komen we in een rotsachtige omgeving die mysterieus en donker aandoet, maar net niet duister aanvoelt. Een waar heiligdom, waarin een geschiedenis voelbaar is, alsmede menselijke aanwezigheid. Wat is hier gebeurd, zou je je af kunnen vragen, terwijl je

een altaar nadert waar offers zijn gebracht. Is de tijd plotseling stilgezet?

Sanctum brengt verstillen en bezinning. De installatie heeft een groot 'wauw'-effect, wat kenmerkend is voor het werk van Van Veluw. Zeker als je beseft dat de kunstenaar als een ware ambachtsman te werk gaat. Al-Hem is altijd handgemaakt. Vloer, wanden en plafond zijn bekleed met een rotsachtige substantie. „Gemaakt van klei waar we blauwe pigmenten doorheen hebben gemengd. Ik heb er meer dan een jaar aan gewerkt.” Raadselachtig is het blauwe licht dat door de wanden en op het altaar schijnt. *Sanctum* roept vragen op maar zet vooral je eigen fantasie aan het werk. Hoe heerlijk is

Kunstenaar Levi van Veluw bij de buitenkant van zijn werk 'Sanctum'.

FOTO'S AMAURY MILLER

dat, zo midden op de dag, terwijl buiten het leven min of meer doorgaat.

Bijna was het door Covid-19 niet mogelijk geweest *Sanctum* aan publiek te laten zien. Toen Van Veluw er de laatste hand aan legde, moest Het Hem de deuren sluiten. Met financiële steun en veel ambitie hoopt het kunsthuis er bovenop te komen en de programmering weer op te pakken. In de weekenden zijn de tijdelijke tentoonstellingen (ga vooral ook nog naar *Chapter 3HREE*, samengesteld door ontwerper Maarten Spruyt t/m 2 augustus!) en het café open. *Sanctum* is voor ten minste twee jaar te bezoeken.

Info: hethem.nl

Alles is handgemaakt in de mysterieuze binnenste van het kunstwerk, dat iets van een grot heeft.